

Referaten.

RUBRIEK 2. Grond en klimaat (waaronder cultuurtechniek, bemesting en microbiologie).

La météorologie forestière. L. Schaeffer. Bull. S. F. Franche-Comte etc. 6, 315—320, 1938.

Er heerscht binnen een opstand een geheel ander klimaat, dan men zou aantreffen buiten het bosch. De wisseling van temperatuur zijn geringer en nachtvorsten treden minder op. De lucht is kalmer en vochtiger. Door vele factoren tezamen ontstaat een lokaal klimaat, waaraan de boschbouwpraktijk steeds meer aandacht gaat schenken.

Een aanzienlijk deel van het regenwater (15 à 33 %) wordt door de kronen opgevangen en verdampt voor het den grond heeft bereikt. Aan de andere zijde is het bosch de plaats, waar veel waterdamp condenseert, waardoor het verlies door het opgevangen water door de kronen geheel te niet wordt gedaan.

In het algemeen wordt aangegeven, dat de neerslag boven het bosch grooter is dan op onbeboscht terrein. Enkele onderzoekers schrijven dit toe aan het feit, dat de wind bij beboscht terrein in kracht wordt gebroken, waardoor er langer tijd beschikbaar is om de meegenomen neerslag naar de aarde te zenden. De waargenomen toename van den neerslag is steeds uiterst gering en van dezelfde orde als de waarnemingsfouten. Mogelijk is de afwijzende meening van Moreillon, die tot de conclusie komt, dat de neerslag toeneemt met de hoogteligging en geen verband houdt met het beboschingsprocent, wel de juiste.

Wat sneeuw betreft, de eerste hoeveelheid wordt geheel door de kronen opgevangen; de sneeuw blijft echter langer in het bosch liggen.

A. S.

RUBRIEK 3. Houtteelt (waaronder biologie der houtgewassen, systematiek en zaadteelt).

Deensch zaad van de erkende élite-opstanden. Meddelelse fra Frudvalget. Dansk Sk. T. 12, 535—536, 1938.

De zaadcommissie der Deensche boschbouwvereniging heeft met den Kopenhaagschen zaadhandelaar Rafn de volgende overeenkomst gesloten: Rafn is verplicht zich ieder jaar schriftelijk of mondeling tijdig in verbinding te stellen met de districten waarin élite-opstanden door de commissie erkend zijn en wel betreffende de te verwachten oogstquantas die verkoopsmogelijkheden voor het komende seizoen bieden. De verkregen inlichtingen worden door Rafn ter beschikking van de commissie gesteld.

De commissie en Rafn berekenen tesamen een vasten inkoop- en verkoopprijs van de betreffende zaden. Na afloop van het seizoen ontvangt de commissie een vast percentage van den omzet. Rafn wordt daarbij eene redelijke verdienste toegemeten, hij draagt daarom echter ook het geheele risico voor onverkocht niet overjarig zaad enz.

Rafn verplicht zich bij iedere zaadzending van erkende opstanden een attest te voegen met gegevens van de commissie en van de Rijks-zaadcontrole.

Wanneer een district zaad levert moet voor de verzending een monster aan de commissie worden gestuurd. Na ontvangst van de partij stuurt Rafn eveneens een monster aan de commissie. Rafn verplicht zich na elk seizoen aan de commissie een lijst te verstrekken van de districten die zaad kochten aan de commissie en soort en hoeveelheid van dat zaad.

Vooraf deze laatste bepaling acht de commissie belangrijk voor de beoordeeling der te verkrijgen resultaten.

A. B.

Ueber den Aufbau des Urwaldes der gemäßigten Zone. Friedrich Zednik. Z. f. Weltfw. 4, 215—239, 1939.

De oudere opvatting over het oerbosch is, dat het een ideaal plenterbosch is, een menging van verschillende soorten en leeftijden. Langzamere hand is op deze omschrijving nogal veel critiek gekomen. Over groote uitgestrektheden blijkt het oerbosch uit boomën van denzelfden leeftijd te bestaan en dan in hoofdzaak van één soort. Velen onzer zullen zich nog de boeiende voordracht van Dr. Schenck op de najaarsvergadering 1936 herinneren, waarbij hij ons beelden liet zien van de oerboschen der westkust van Noord-Amerika. Ook daar éénsoortig bosch van den zelfden leeftijd, meestal ontstaan na branden over groote uitgestrektheden. Baseler heeft echter aangetoond, dat oerboschen, die niet door catastrophen werden geteisterd, wel degelijk het plenterachtig karakter dragen.

Zednik drukt aan, dat ook na dergelijke catastrophen het bosch geleidelijk plenterkarakter aanneemt. Bezaait de brandvlakte zich met een schaduwhoutsoort dan krijgen we een opstand, die éénvoudig is en voor denzelfden leeftijd. Wijziging in den toestand komt eerst, wanneer de bijgroei ophoudt. Vallen er oude individuen uit, dan krijgen we plaatselijk een verjonging, uit den aard der zaak weer van een schaduwhoutsoort. Zijn de hyaten groot, dan kunnen ook lichthoutsoorten binnendringen, indien deze tenminste in de omgeving voorkomen. Zoo ontstaat er dus weer een plenterbosch. De oerboschen van gelijken leeftijd zijn bij schaduwhoutsoorten dus steeds een vóórfase (secundair oerwoud) van het eigenlijke oerwoud (primair oerwoud). Heeft het terrein zich bezet met lichthoutsoorten en kunnen zich door omstandigheden geen schaduwhoutsoorten daarin nestelen, dan is het oerwoudkarakter alleen te onderkennen aan de vele individuen, die den fysischen leeftijd bereikt hebben. Het artikel is fraai geïllustreerd.

Referent was in de gelegenheid in de tropen veel oerwouden te bezichtigen. Daar valt vaak op dat over groote uitgestrektheden oogenschijnlijk verschillende leeftijdsclassen ontbreken. Onder een étage van oude individuen van zeer verschillende leeftijd vindt men een jeugdfase, waarvan de zwaarste individuen niet dikker dan een pols zijn; de overgangen ontbreken geheel. Bij nader onderzoek blijven onder die poldikke stammetjes soms tamelijk oude heeren te schuilen. Ze wachten er slechts op, dat een der ouderen bezwijkt om dan te kunnen uitgroeien.

Natuurlijk komt Zednik ook tot een definitie van oerbosch en waarom zou deze kort zijn als het langademig ook kan: „Urwald ist jeder Wald, dessen Zusammensetzung nach Holzarten und dessen inneres Bestandesgefüge so beschaffen sind, als ob er seit Urzeiten (d. i. seit Wirksamkeit des gegenwärtigen klimas und der heutigen Holzartenverteilung) ohne Unterbrechung des Waldwesens, seinen eigenen Wachstumsgesetzen überlassen gewesen wäre. Dabei wird die Zusammensetzung nach Holzarten das klimatisch bedingte Schlussglied der Waldvegetationsentwicklung darstellen und das innere Bestandesgefüge bei Schattholzarten ungleichaltrig, plenterwaldartig (ewiger Gleichgewichtszustand der Waldvegetation) bei Lichtholzarten aber gleichaltrig (ewige Aufeinanderfolge der Waldgenerationen) sein.“

Habemus definitionem! troost zich de beduusde boschbouwer.

v. Z.

RUBRIEK 4. Boschbescherming (waaronder natuurbescherming en jacht).

Afschot van reewild. Groenrok. Ned. Jager. 31, 371—372, 1939.
Naar aanleiding van het artikel van Craandijk (29, 348—350, 1939) over dit onderwerp wordt hier betoogd, dat het vrijgeven van het afschot van reekalveren een toestand zou scheppen, waarvan door niet-bonafide jagers maar al te gaarne gebruik zou worden gemaakt met als gevolg sterken teruggang van den stand. Schrijver vreest niet als Craandijk een te groote uitbreiding van den reestand bij de tegenwoordige regeling, omdat dit wild door schieters en stroopers voldoende belaagd wordt. Wel erkent hij, dat bij de korte periode van opening der jacht het niet mogelijk is om genoeg selectief te werk te gaan bij het afschot, maar dat acht hij als minst kwade een beteren toestand, dan een langere opening.

Ook ten aanzien van de bokken acht hij handhaving van den bestaanden toestand het beste, want in te veel jachtvelden denkt men nog niet aan „Hege mit der Büchse” en het sparen van toekomstbokken. W. B.

De vroolijke witpluim. Moustache. Ned. Jager. 31, 369—370, 1939.

Hier worden aanwijzingen gegeven voor de konijnenjacht en wordt erop gewezen welke maatregelen moeten worden genomen en welke nagelaten om succes te hebben. Waar men het konijn werkelijk kort wil houden moet dit gebeuren door fretteeren. Verschillende middelen worden aangegeven om te zorgen, dat bij de drijfjacht de konijnen boven zijn en niet onder zullen loopen, wat geschiedt door het verstinken en gedeeltelijk dichtstoppen der gaten. W. B.

Fréquence du champignon provoquant la pourriture „rouge tendre” du sapin dans le canton des Rhodes extérieures. Rapport de l'administration forestière d'Appenzell. J. F. Suisse, 15—16, 1939.

De inspectie der bosschen heeft, geholpen door het boschpersoneel, een onderzoek ingesteld naar het voorkomen van de wortelzwam en kwam in hoofdzaak tot de volgende uitkomsten: De zwam is meer of minder verspreid in alle jongere bosschen. Ze komt vooral voor op niet diepgrondige zandige terreinen, vooral wanneer ze op het Zuiden of Westen liggen. Daar, waar vee loopt, komt ze geregeld voor; beschadiging van de vlakstrijkende wortels. Vooral in niet gemengde, zuivere sparrenaanplantingen wordt ze aangetroffen; tot 50% der stammen kan aangetast zijn. In gemengd bosch is de besmetting gering, vooral wanneer gemengd is met loofhout. Natuurlijke verjongingen worden zelden aangetast. Ernstige schade is zichtbaar vanaf het 15de tot 20ste jaar. d. K.

Ueber die Schweizer Douglassenschütte. A. Thomas. Schweiz. Z. f. F. 2, 55—61, 1939.

De ziekte werd in 1925 ontdekt door Oberfösster von Greyerz tete Aarberg (Bern) aan 20-jarigen groenen Douglasspar. Van boomen, die verscheidene jaren van de ziekte geleden hebben, zijn de twijgen voor een groot deel van de oudere naalden beroofd. In het ergste geval dragen ze des zomers alleen nog maar éénjarige naalden. Vaak komen aan dergelijke boomen talrijke waterloten voor.

Een kenteeken van de ziekte is het verkleuren der naalden, die langen tijd bleekgroen blijven en daarna bruin worden. De pas besmette naalden zijn eerst laat in den winter te herkennen. De onderzijde is dan intensief groen; tegen den zomer worden de naalden geelgroen of groen gemarmerd. Daarna worden ze bruin en vallen af. Het langst blijft de voet van de naald de groene kleur behouden. Aan de onderzijde van de

naald, aan weerszijden der huidwondstrepen ziet men kleine, zwarte stippen. Het zijn de peritheciën van *Phaeocryptopus Gäumanni*. (Rohde) Pet. Andere fructificatie organen werden niet gevonden; het mycelium dringt intercellulair in het weefsel van de naald door.

Oorspronkelijk werd de zwam door Gäumann als een *Adelopus*-soort herkend. Om prioriteitsredenen werd ze later door Rohde in het geslacht *Phaeocryptopus* ondergebracht. Het is een tot nu toe nog niet bekende soort.

In Mei/Juni tasten de ascosporen de pas uitgelopen Douglasnaalden aan. Eerst in November/December bemerkt men, dat de witte waspropjes die zich aan de onderzijde der naalden in de huidmondstrepen bevinden, los laten en ontwikkelen zich de zwarte peritheciën. Door het wegvallen der witte vlekjes, wordt de naald aan de onderzijde geheel groen. In den loop van den zomer beginnen de naalden te verkleuren. Den daaropvolgenden winter vormen zich veel meer peritheciën, de verkleuring wordt sterker en, wanneer de naald niet afvalt, verschijnen ook den derden winter weer nieuwe vruchtlichamen.

In tegenstelling tot *Rhabdocline* blijven vaak verscheidene jonge naalden aanvankelijk onaangestast, hoewel ze waarschijnlijk later ook ziek worden. In ieder geval is het verschil tusschen oude gezonde en jonge zieke naalden nooit zoo duidelijk als bij *Rhabdocline*. Het afvallen van door *Phaeo-cryptopus* aangestaste naalden, kan verscheidene jaren in beslag nemen. Tot voor kort meende men, dat Douglassparren die boven den leeftijd van ongeveer 40 jaar zijn, niet meer worden aangestast. Thans weet men, dat dit niet juist is. Ook wordt de groene Douglas evengoed aangestast als de grijze en de blauwe. Men meent, dat de groene door zijn snelleren groei er minder schade van ondervindt.

Drie jaren na de ontdekking van *Phaeocryptopus* op een betrekkelijk klein gebied ten oosten van het Bielermeer werd zij ook op andere plaatsen in Zwitserland gevonden en bijna tegelijkertijd in Engeland en Ierland. Beslist gezonde Douglasbosschen komen thans in Zwitserland niet meer voor. Van 1931 af is *Phaeocryptopus* ook in Zuid-Duitschland en Oostenrijk waargenomen. In Amerika is de ziekte nog onbekend.

Haar plotseling optreden in Zwitserland is nog niet verklaard. Middelen ter, bestrijding zijn van geen beteekenis. Aanplant van groenen Douglas en dan gemengd met andere houtsoorten lijkt het eenigste wat voorloopig kan worden gedaan. de K.

De eenzame dood der dieren. Ned. Jager. 33, 403, 1939.

Gewezen wordt op het feit, dat van de duizende dieren, die jaarlijks sterven, betrekkelijk zoo weinig worden gevonden. En als verklaring wordt gegeven, dat veel dieren, die hun einde voelen naderen, een verborgen plaats opzoeken, die soms alleen aan hen bekend is, om te sterven. Verder worden er vele als prooi door anderen verorberd en ten slotte worden doode dieren door insecten verteerd.

Merkwaardig is hoe sommige diersoorten een bepaalde omgeving opzoeken om te sterven, waardoor zich daar groote beenderenhopen opstapelen. Dit is bijvoorbeeld het geval met lama's aan de oevers van verscheidene Zuid-Amerikaansche rivieren. Eenzelfde verschijnsel werd ook waargenomen bij herten, waarvan de zieken naar een bepaald gedeelte trekken en daar dood gevonden worden. W. B.

RUBRIEK 5. Boschexploitatie (waaronder technologie).

Zweedsche houten huizen voor export. Pablo. Skogen.

In Ierland en in Schotland is de bevolking zoodanig toegenomen, dat men ongeveer een half millioen woningen jaarlijks moet bouwen, om aan de toenemende vraag te voldoen. Dat hieraan niet voldaan wordt, ligt zoowel aan het ontbreken van voldoende materiaal, als aan gebrek aan geschoolde arbeidskrachten. Voor 5 eeuwen bouwde men daar houten

huizen, maar bij het verdwijnen der bosschen, maakte men de muren van gebakken steen.

Men denkt nu over aanvoer van Zweedsche houten huizen. Aangezien zoowel de steenbakkers als de houthandelaren zich tegen invoer van in 't buitenland vervaardigde huizen zullen verzetten, heeft men als proef en voorbereiding, 200 stuks van dergelijke huizen vervaardigd volgens Schotsche plannen en uit Zweden naar Forth in Schotland verzonden. Een nieuwe fabriek voor dit doel is in „Uddevala” in West-Zweden opgericht. De bosschen in den omtrek (aan het Vänermeer) zijn daar niet van hooggeroemde kwaliteit, maar voor het doel uitnemend geschikt.

B. S.

RUBRIEK 6. Boschuishoudkunde (waaronder beheer, handel, recht, wetgeving en arbeid).

Der Rückzug der U.S.S.R. vom Weltholzmarkt.
Forstmeister Dr. Buchholz. Z. f. Weltfw. 3, 141—167, 1938.

De Russische houthandel verkeert al gedurende jaren in een crisis, die haar uitdrukking o.a. vindt in het voortdurende wisselen van de verantwoordelijke leiders van het houtcommissariaat. Zuiveringsactie volgt op zuiveringsactie, maar het gekapte hout wordt er niet zuiverder door, want het verrot in 't bosch of groote vloten blijven in de rivieren steken en stapelen zich boven elkaar op, zoodat het hout tot op den bodem der rivieren vastzit. Tal van posten, zoowel in de hoogere als in de lagere rangen, blijven maanden lang ombezet; de personen met eenige ervaring verdwijnen geleidelijk allen van het tooneel om vervangen te worden door jonge menschen vol bolsjewistische theoriën, maar zonder grondige vakkennis.

Wat is er nu eigenlijk de oorzaak van, dat het met de houtexploitatie in Rusland hokt?

De bosschen zijn in hoofdzaak gelegen in het zeer dun bevolkte Noorden, het Zuidelijk deel met zijn vele centra van industrie is spaarzaam van bosschen voorzien. De meest toegankelijke bosschen zijn hopeloos overkapt, men moet dus het hout uit steeds verder afgelegen streken halen, wat in verband met het nog gebrekkig ontwikkelde spoorwegnet groote bezwaren heeft. Het hout wordt dus in 't Noorden overoud, terwijl in 't centrum en 't Zuiden des lands de bosschen verdwijnen als sneeuw voor de zon. Van de houtvoorziening van het eigen land komt weinig terecht. Het overbrengen van groote kolonies arbeiders naar de Noordelijke streken stuit op onoverkomelijke moeilijkheden.

Lobow, de in 1936 afgetreden volkscommissaris, heeft reeds verkondigd, dat het hooghouden van het duurzaamheidsprincipe in den boschbouw tot mislukking van het vijfjaren plan moest leiden. De versnippering der aankappen moest vervangen worden door het Amerikaansche systeem van gecontreerde aankappen, waarbij de voordeelen van de mechaniseering (tractors) het best tot hun recht zouden komen. Maar de industrie drong steeds aan op meer en meer hout, en men bleef, omdat het weggennet niet voltooid was, in de Zuidelijke bosschen kappen, zonder nochtans de kap voldoende te kunnen opvoeren. Men ziet thans de fouten wel in. In de pers wordt de mislukking van het tweede vijfjaren plan algemeen geweten aan de vijanden des volks, de Trotzkisten, die het duurzaamheidsprincipe belachelijk hebben gemaakt. Maar al onderkent men de fouten, men durft en kan nog niet terug.

In 1928 werd het eerste vijfjaren plan opgesteld. De vooruitzichten leken gunstig: een bijna onbeperkte hoeveelheid grondstoffen, geen oorlogsschulden, het buitenlandsch kapitaal was bereid aan de ondernemingen deel te nemen, de Russische arbeider stelde geen hooge eischen. Men heeft echter lang niet de in het plan in uitzicht gestelde hoeveelheden hout kunnen kappen. Zoo stond voor 1937 op het plan een kap van 1500 miljoen m³, maar men bracht het niet verder dan 198 miljoen; de

productie van gezaagd hout was geraamd op 52.7 miljoen m³, ze bedroeg echter nog geen 30 miljoen; inplaats van 518 km werden slechts 98 km nieuwe weg aangelegd. Vandaar voortdurend klachten van de industrie, die hout als grondstof gebruikt, over het houtbedrijf, vandaar scherpe kritiek in de pers. Het plan wordt niet uitgevoerd, maar het daarvoor volledig ingestelde beheersapparaat eischt zijn kosten. Het hout commissariaat zou over het eerste halfjaar 1938 een verlies geleden hebben van 120 miljoen roebel, de achterstand in de uitbetaling der loonen zou in September j.l. 32 miljoen roebel hebben bedragen. Inplaats van 18 nieuwe papierfabrieken konden er slechts 4, inplaats van 7 chemische fabrieken slechts 2 in bedrijf worden gesteld. In steden, dicht bij groote houtzagerijen met massa's houtafval loopt de brandhoutvoorziening hopeeloos in 't honderd.

Er is dus critiek genoeg en men tracht ook wel zooveel mogelijk het bedrijf op gang te brengen, o.a. door verbetering van het transportwezen. Zoo is men begonnen met een spoorwegverbinding van Soroka (de zeehaven aan het Oostzee-Witte zeekanaal) naar Kotlas, welke plaats met het centrale Wjatka is verbonden. Evenzo is in aanleg de spoorbaan van Archangel naar Ust-Ishma aan de Petchora, welk tracé door een woudrijk gebied gaat. Groote kanalen zijn aangelegd of men is er mee bezig. Zoo kwam in 1935 klaar het Stalinkanaal (verbinding Oostzee met Witte zee), in 1938 werd geopend het Moskou-Wolgakanaal, waarvoor men in de omgeving van Moskou een stuwwerk moest aanleggen zoo groot als $\frac{2}{3}$ van het meer van Konstanz, zoodat nu de groote Wolga-schepen in de hoofdstad kunnen komen. Verder is in aanleg het Wolga-Don kanaal, dat voor het houttransport van bijzonder belang is en waardoor de spoorwegen zeer worden ontlast.

Het vlotbedrijf is een zorgenkind; het gaf in 1933/35 verliezen, die varieerden tusschen 3.2 en 4.4%, wat voor 1935 een verlies beteekende van 553.000 fm. De waterstand daalt in het voorjaar snel, wat men voor een groot deel wijt aan de roekeloze ontwoodingen. Zorgt men er niet voor, dat het hout vóór dien tijd afgevlot is dan blijft het onderweg steken, dan gaat het bij hoogen vloed naar zee, waar, zooals men beweert, de Noren er zich van meester maken. Soms liggen in de rivieren 9 lagen van stammen boven elkaar, soms liggen geheele vloten op den bodem van de rivier. Er zouden 1.5 miljoen m³ op den bodem van de Russische rivieren liggen.

Een van de oorzaken van het mislukken van het vijfjaren plan zou liggen in de geringe prestatie van den Russischen arbeider. Veel tijd gaat verloren met het marcheeren naar en van de kapvlakten, door de ondoelmatigheid van het gebruikte gereedschap, en het onhandig manoeuvreeren bij het vellen en opwerken van het hout. Er bestaat in Rusland een Stachanow-beweging, zoo genoemd naar een mijnwerker, die de dagprestatie zeer wist te verhoogen en die algemeen als voorbeeld wordt gesteld. Bij het houtkapbedrijf uitte zich de Stachanow-beweging bij enkele arbeiders in het opvoeren van den kap in het Leningrader gebied zouden 695 arbeiders die topprestatie hebben gehaald. Op de groote hoop beteekent dit niet veel, de beweging is in het houtbedrijf te weinig algemeen. De dagprestatie van den Russischen houtkapper blijft 2.4 fm, wat veel minder is dan in Zweden en Amerika. De arbeids-toestanden zijn ook slecht. De arbeiders moeten vaak in krotten van barakken verblijven, waarin zij aan weer en wind zijn blootgesteld. Velen loopen dan ook weg; door premies tracht men het werk meer aantrekkelijk te maken, tot nu toe met weinig succes.

De houtuitvoer gaat sedert 1935 achteruit, zooals trouwens de geheele Russische uitvoer een dalende tendens heeft. Bij de uitvoering van het eerste vijfjaren plan moest ten koste van alles de uitvoer worden opgevoerd, teneinde machines, waaraan de Sovjet behoefte had, te kunnen invoeren. Het heette toen: „Nicht satt essen sondern exportieren“, wat intusschen nog niet zoo erg is als het „exportieren oder sterben“ van Hitler. Desnoods werd er beneden kostprijs geëporteerd. Waar de

waarde van de houtuitvoer $\pm 25\%$ van de totale uitvoer bedraagt, moest ook zooveel mogelijk hout worden geëxporteerd. In 1930 bereikte de uitvoer haar maximum. Nadat de Sovjet Unie haar schulden aan het buitenland had betaald, verviel de noodzaak tot verhooging van de export die dan ook van 4539 miljoen roebel (1930) daalde op 1728 miljoen in 1937, terwijl ze over de eerste acht maanden van 1938 niet meer dan 794 miljoen bedroeg. Volgens het nieuwe vijfjaren plan 1938/42 zal de uitvoer zich geheel moeten regelen naar den invoer. Men zal teneinde de industrie tot in de perfectie te kunnen opvoeren, alleen de allernieuwste machines uit het buitenland moeten laten komen, en uitvoer bevorderen alleen voor die producten, waarvan men overvloed heeft. Waar thans de noodzaak tot exporteeren van hout niet meer in zoo sterke mate bestaat, zal men zich met alle krachten kunnen werpen op de betere voorziening van de binnenlandsche houtmarkt.

Het percentage dat van de totale houtproductie wordt uitgevoerd bedraagt niet meer dan 6%. Naar de hoeveelheid is de houtuitvoer in de laatste jaren niet veel grooter dan voor den oorlog. Ze bedroeg in 1930 7.422.000 ton, daalde geleidelijk tot 4.562.000 ton in 1937, terwijl gedurende de eerste 8 maanden van 1938 slechts 1592000 ton hout werd uitgevoerd. Dit is echter niet alleen een gevolg van wantoestanden in Rusland; ook elders o.a. in Finland ging de houtuitvoer sterk achteruit en ze is dus een gevolg van de algemeene depressie. Ook in de naaste toekomst zal Rusland niet in staat blijken veel meer uit te voeren, zelfs als de economische toestanden iets verbeteren. Daarvoor is het boschbedrijf nog onvoldoende uitgerust; de voorziening van de binnenlandsche markt geeft voorloopig nog te veel zorg.

Men vergeet bij de beoordeeling van het bovenstaande niet dat de Sovjet Unie voor een schier bovenmenselijke taak stond. Men stampet uit een chaos zoo maar niet een soepel loopend bedrijf uit den grond, de vijfjaren plannen grepen te hoog, vooral in een primitief land als Rusland.

Dat echter toch nog heel wat gepresteerd is moge uit de volgende cijfers blijken. Vóór den oorlog in 1913 bedroeg de totale productie aan werk- en brandhout 102 miljoen m^3 in 1927/28 143 miljoen, in 1935 221 miljoen, in 1936 240 miljoen m^3 ; de massa gezaagd hout liep op van 12.5 miljoen m^3 in 1913 tot 32.9 miljoen m^3 in 1936. En wat een land als Rusland zal kunnen presteeren, wanneer het wegnemet behoorlijk zal zijn uitgebouwd en geleidelijk een andere mentaliteit bij regeering en arbeidersbevolking zal zijn ontstaan; wordt duidelijk wanneer men bedenkt dat de Unie een boschdomein heeft van 993 miljoen ha, waarvan 610 miljoen ha met bosch begroeid en waarvan men de jaarlijksche bijgroei op 640 miljoen m^3 schat. Voorloopig beteekenen die cijfers nog niet veel, doordat het grootste deel der bosschen in het nog niet ontsloten Siberië ligt, doch voor de toekomst houden ze de grootste verwachtingen in.

Stellig zal de geschiedenis van het Russische boschbeheer een der meest belangwekkende bladzijden van de boschgeschiedenis der twintigste eeuw zijn.

Wie meer wil weten van de toestanden bij het Russische boschbeheer zij de lezing aanbevolen van het boek „Der verratene Sozialismus; Zehn Jahre als hoher Staatsbeamter in der Sowjet Union“, Karl J. Albrecht. Het zijn de ervaringen van een jong Wurtembergsch boschbouwer, die in 1924 als overtuigd communist naar Rusland ging, daar veel organisatorisch werk bij het boschbeheer verrichtte, doch tenslotte in ongenade viel en in de gevangenis werd opgesloten, en waaruit hij tenslotte in 1934 werd ontslagen.

v. Z.